

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (devintoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. sausio 13 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2011/7/ES – Kova su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius – Taikymo sritis – Sąvoka „komerciniai sandoriai“ – Viešosios valdžios institucija, kaip įmonės kreditorė – Netaikymas – Viešosios valdžios institucijos atliekamas nekilnojamojo turto perdavimas įmonei ilgalaikio uzufrukto teise už metinį mokestį“

Byloje C-327/20

dėl *Sąd Okręgowy w Opolu* (Opolės apygardos teismas, Lenkija) 2020 m. kovo 10 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2020 m. liepos 22 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Skarb Państwa – Starosta Nyski

prieš

New Media Development & Hotel Services sp. z o.o.

TEISINGUMO TEISMAS (devintoji kolegija),

kurį sudaro devintosios kolegijos pirmininko pareigas einanti trečiosios kolegijos pirmininkė K. Jürimäe, teisėjai S. Rodin ir N. Piçarra (pranešėjas),

generalinis advokatas J. Richard de la Tour,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos B. Majczyna,
- Europos Komisijos, atstovaujamos M. Brauhoff ir G. Gattinara,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

* Proceso kalba: lenkų.

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 2000 m. birželio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/35/EB dėl kovos su pavėluotu mokėjimu komerciniuose sandoriuose (OL L 200, 2000, p. 35; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 226) 6 straipsnio 3 dalies b punkto ir 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius (OL L 48, 2011, p. 1), 2 straipsnio 1 punkto ir 12 straipsnio 4 dalies išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant *Skarb Państwa – Starosta Nyski* (Valstybės išdas – Nysos apskritis, Lenkija; toliau – valstybės išdas) ir *New Media Development & Hotel Services Sp. z o.o.* (toliau – *New Media*) ginčą dėl delspinigių už pavėluotą metinio mokesčio, mokėtino valstybės išdui už šiai įmonei perleistą žemės sklypo ilgalaikį uzufuktą, mokėjimą.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2011/7

- 3 Direktyvos 2011/7 3, 8, 9, 14 ir 23 konstatuojamosiose dalyse nustatyta:
 - „(3) Pagal ekonominės veiklos vykdytojų sudarytus komercinius sandorius ar jų su viešosios valdžios institucijomis sudarytus komercinius sandorius daug mokėjimų vykdomi vėliau, nei nustatyta sutartyje ar bendrosiose komercinėse sąlygose. Nors prekės jau būna pristatytos arba paslaugos suteiktos, daugeliu atvejų atitinkamos sąskaitos faktūros apmokamos daug vėliau nei nustatytas terminas. Toks pavėluotas mokėjimas turi neigiamą poveikį likvidumui ir apsunkina finansinį įmonių valdymą. Be to, daromas neigiamas poveikis įmonių konkurencingumui bei pelningumui, nes dėl pavėluoto mokėjimo kreditoriui gali tekti ieškoti išorinio finansavimo. Tokio neigiamo poveikio pavojus ypač didelis ekonominio nuosmukio laikais, kai finansavimo gavimas yra sudėtingesnis.
- <...>
- (8) Ši direktyva turėtų būti taikoma tik mokėjimams, kuriais atlyginama už komercinius sandorius. Šia direktyva neturėtų būti reglamentuojami sandoriai su vartotojais, su kitais mokėjimais susiję delspinigiai, pavyzdžiui, mokėjimai pagal čekių ir vekselių įstatymus arba mokėjimai, atlikti kompensuojant padarytą žalą, įskaitant išmokas, gaunamas iš draudimo bendrovių. <...>
 - (9) Ši direktyva turėtų reglamentuoti visus komercinius sandorius, neatsižvelgiant į tai, ar jie vykdomi tarp privačių ar valstybės įmonių, ar tarp įmonių ir viešosios valdžios institucijų, nes viešosios valdžios institucijos tvarko didelę dalį įmonėms skirtų mokėjimų. <...>

<...>

- (14) Siekiant Sąjungos teisės aktų nuoseklumo, šioje direktyvoje turėtų būti vartojamas 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/17/EB dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų tvarkos derinimo [(OL L 134, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 19)] ir 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2004/18/EB dėl darbų pirkimo sutarčių, viešųjų prekių pirkimo sutarčių ir viešųjų paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo procedūrų koordinavimo [(OL L 134, 2004, p. 114; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 132)] apibrėžtas „perkančiosios organizacijos“ terminas.

<...>

- (23) Paprastai viešosios valdžios institucijų pajamų srautai saugesni, lengviau prognozuojami ir tolydesni nei įmonių. Be to, daugelis viešosios valdžios institucijų gali gauti finansavimą palankesnėmis sąlygomis nei įmonės. Tuo pačiu metu viešosios valdžios institucijos mažiau nei įmonės priklauso nuo stabilų komercinių ryšių, būtinų jų tikslams pasiekti. Dėl ilgų viešosios valdžios institucijų mokėjimo laikotarpių ir pavėluoto mokėjimo už prekes ir paslaugas įmonės patiria nepagrįstų išlaidų. Todėl tikslinga nustatyti konkrečias taisykles, kurios būtų taikomos komerciniams sandoriams dėl įmonių atliekamo prekių tiekimo ir paslaugų teikimo viešosios valdžios institucijoms, kurios visų pirma turėtų numatyti mokėjimo laikotarpius, kurie paprastai neviršija 30 kalendorinių dienų, išskyrus tuos atvejus, kai dėl to sutartyje aiškiai susitariama kitaip, ir su sąlyga, kad tai objektyviai pagrįsta atsižvelgiant į konkretų sutarties pobūdį ar ypatumus, ir bet kuriuo atveju mokėjimo laikotarpiai neviršija 60 kalendorinių dienų.“

- 4 Šios direktyvos 1 straipsnyje „Dalykas ir taikymo sritis“ numatyta:

„1. Šios direktyvos tikslas – kovoti su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir taip didinti įmonių, visų pirma [mažų ir vidutinių įmonių (MVI)], konkurencingumą.

2. Ši direktyva taikoma visiems mokėjimams, kuriais atlyginama už komercinius sandorius.

<...>“

- 5 Šios direktyvos 2 straipsnis „Terminų apibrėžtys“ suformuluotas taip:

„Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

1. komerciniai sandoriai – įmonių sandoriai arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos;
2. viešosios valdžios institucija – perkančioji organizacija, kaip apibrėžta Direktyvos [2004/17] 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir Direktyvos [2004/18] 1 straipsnio 9 dalyje, neatsižvelgiant į sutarties dalyką ar vertę;
3. įmonė – organizacija, išskyrus viešosios valdžios instituciją, vykdanči savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, net jeigu tą veiklą vykdo vienas asmuo;

<...>

6) teisės aktuose nustatyti delspinigiai už pavėluotą mokėjimą – delspinigiai už pavėluotą mokėjimą, skaičiuojami pagal paprastųjų palūkanų normą, kurią sudaro referencinės palūkanų normos ir ne mažiau kaip aštuonių procentinių punktų suma;

<...>“

6 Direktyvos 2011/7 3 straipsnio, skirto įmonių komerciniams sandoriams, 1 dalyje nustatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad sudarant tokius sandorius kreditorius turėtų teisę į delspinigius už pavėluotą mokėjimą nereikalaujant priminimo, kai įvykdomi joje išdėstyti reikalavimai.

7 Šios direktyvos 4 straipsnio „Įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai“ 1 dalyje įtvirtinta:

„Valstybės narės užtikrina, kad vykdant komercinius sandorius, kai skolininkas yra viešosios valdžios institucija, kreditorius, pasibaigus 3, 4 arba 6 dalyse nustatytam laikotarpiui, turėtų teisę, nereikalaujant priminimo, gauti teisės aktuose nustatytus delspinigius už pavėluotą mokėjimą, jei įvykdomi šie reikalavimai:

a) kreditorius įvykdė savo sutartines ir teises pareigas; ir

b) kreditorius laiku negavo jam priklausančios sumos, išskyrus atvejį, kai skolininkas nėra atsakingas už vėlavimą.

<...>“

8 Pagal tos direktyvos 13 straipsnio pirmą pastraipą šia direktyva nuo 2013 m. kovo 16 d. panaikinama Direktyva 2000/35.

Direktyva 2004/17

9 Direktyvos 2004/17 2 straipsnio 1 dalies a punkte „perkančiosios institucijos“ buvo apibrėžtos kaip „valstybės, regionų ar vietos valdžios institucijos, viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos, vienos ar kelių tokių institucijų ar vienos ar kelių tokių viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų asociacijos“.

10 Ši apibrėžtis iš esmės atitinka 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/25/ES dėl subjektų, vykdančių veiklą vandens, energetikos, transporto ir pašto paslaugų sektoriuose, vykdomų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/17 (OL L 94, 2014, p. 243), įsigaliojusios 2016 m. balandžio 18 d., 3 straipsnio 1 dalyje pateiktą apibrėžtį.

Direktyva 2004/18

11 Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 9 dalyje sąvoka „perkančiosios organizacijos“ buvo apibrėžta taip pat, kaip ir Direktyvos 2004/17 2 straipsnio 1 dalies a punkte.

12 Direktyva 2004/18 nuo 2016 m. balandžio 18 d. buvo panaikinta ir pakeista 2014 m. vasario 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/24/ES dėl viešųjų pirkimų, kuria panaikinama Direktyva 2004/18 (OL L 94, 2014, p. 65). Direktyvos 2014/24 2 straipsnio 1 dalies 1 punktą ir 10 straipsnio a punktą atitinka atitinkamai Direktyvos 2004/18 1 straipsnio 9 dalį ir 16 straipsnio a punktą.

Lenkijos teisė

2013 m. kovo 8 d. įstatymas

13 Direktyva 2011/7 į Lenkijos teisę buvo perkelta 2013 m. kovo 8 d. *ustawa o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych* (Įstatymas dėl kovos su pernelyg ilgai užlaikomais mokėjimais pagal komercinius sandorius, konsoliduota redakcija) (*Dz. U.*, 118 pozicija, 2019, toliau – 2013 m. kovo 8 d. įstatymas), jis įsigaliojo 2013 m. balandžio 28 d.

14 2013 m. kovo 8 d. įstatymo 2 straipsnyje numatyta:

„[Šio] įstatymo nuostatos taikomos komerciniams sandoriams, kurių šalys yra išimtinai:

1) verslininkai, kaip tai suprantama pagal <...> *Prawo przedsiębiorców* [(2018 m. kovo 6 d. Įstatymas dėl verslininkų teisės)];

<...>

3) subjektai, nurodyti <...> *Prawo zamówień publicznych* [(2004 m. sausio 29 d. Viešųjų pirkimų įstatymas)] 3 straipsnio 1 dalyje <...>“

15 2013 m. kovo 8 d. įstatymo 4 straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose įtvirtintos šios terminų apibrėžtys:

„Šiame įstatyme:

1) komercinis sandoris – sutartis dėl prekių tiekimo ar paslaugų teikimo už atlygį, jei 2 straipsnyje nurodytos šalys tokią sutartį sudaro vykdydamos savo veiklą;

<...>

2) valstybės institucija – subjektai, nurodyti 2004 m. sausio 29 d. Viešųjų pirkimų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1–3a punktuose;

3) teisės aktuose nustatyti delspinigiai už pavėluotą komercinių sandorių vykdymą:

a) komercinių sandorių, kai skolininkas yra viešasis medicinos sektoriaus subjektas, atveju – delspinigiai, lygūs Lenkijos nacionalinio banko nustatyta referencinei palūkanų normai, padidintai aštuoniais procentiniais punktais;

b) komercinių sandorių, kai skolininkas nėra viešasis medicinos sektoriaus subjektas, atveju – delspinigiai, lygūs Lenkijos nacionalinio banko nustatyta referencinei palūkanų normai, padidintai dešimčia procentinių punktų <...>“

16 2013 m. kovo 8 d. įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje nurodyta:

„Išskyrus sandorius, kai skolininkas yra valstybės institucija, komercinius sandorius sudarę kreditoriai turi teisę be atskiro raginimo sumokėti ir, išskyrus atvejus, kai šalys susitaria dėl didesnės delspinigių normos, gauti teisės aktuose nustatytus delspinigius už pavėluotą mokėjimą už laikotarpį nuo mokėjimo termino pabaigos iki mokėjimo atlikimo dienos, jei įvykdomi visi šie reikalavimai:

1) kreditorius įvykdė savo pareigas;

2) jis negavo mokėjimo per sutartyje nustatytą terminą.“

Įstatymas dėl nekilnojamojo turto valdymo

17 1997 m. rugpjūčio 21 d. *ustawa o gospodarce nieruchomościami* (Įstatymas dėl nekilnojamojo turto valdymo) (*Dz. U.*, 2204 pozicija, 2018) 71 straipsnio 1 ir 4 dalyse nustatyta:

„1. Perduodant žemės sklypą pagal ilgalaikio uzufrukto teisę mokamas pradinis ir metinis mokesčiai.

<...>

4. Metinis mokestis mokamas iš anksto, tačiau ne vėliau kaip kiekvienų metų kovo 31 d., per visą ilgalaikio uzufrukto laikotarpį. <...>“

Civilinis kodeksas

18 Pagrindinėje byloje taikytinos redakcijos 1964 m. balandžio 23 d. *Kodeks cywilny* (Civilinis kodeksas) (*Dz. U.*, Nr. 16, 93 pozicija, 1964; toliau – Civilinis kodeksas) 232 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:

„Valstybės sklypai, kurie yra valstybės nuosavybė ir neperžengia miestų administracinių ribų, valstybės sklypai, esantys už šių ribų, tačiau įtraukti į miesto teritorijos plėtros planą ir skirti jo ekonominiams tikslams pasiekti, ir sklypai, kurie priklauso vietos valdžios institucijoms ar jų asociacijoms, gali būti perduoti fiziniams ir juridiniams asmenims ilgalaikio uzufrukto teise.

Atskirose nuostatose numatytais atvejais ilgalaikis uzufruktas taip pat gali būti nustatytas kitiems valstybei, regioninės ar vietos valdžios institucijoms ar jų asociacijoms priklausantiems žemės sklypams.“

19 Pagal šio kodekso 238 straipsnį „[i]lgalaikis uzufruktorius savo teisės galiojimo laikotarpiu moka metinį mokestį“.

20 Pagal minėto kodekso 481 straipsnio 1 dalį, jeigu skolininkas vėluoja įvykdyti mokėjimo pareigą, kreditorius gali reikalauti sumokėti delspinigių už pavėluotą mokėjimą net ir tuo atveju, kai nepatyrė žalos ir jei įvykdyti pareigą buvo vėluojama dėl aplinkybių, už kurias skolininkas neatsako.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

21 Pagal 2014 m. gegužės 15 d. sudarytą sutartį *New Media* iš asmens, kuriam valstybės išdas iš pradžių perleido žemės sklypo uzufruktą, įgijo ilgalaikį šio sklypo uzufruktą. Pagal Nekilnojamojo turto valdymo įstatymo 71 straipsnį *New Media*, kaip ilgalaikis uzufruktorius, į valstybės išdą privalo pervesti metinį mokestį.

22 Kadangi valstybės išdas iki 2018 m. kovo 31 d. šio mokesčio negavo, jis pareiškė ieškinį *Sąd Rejonowy w Nysie* (Nysos apylinkės teismas, Lenkija), prašydamas iš *New Media* priteisti pagrindinę sumą – 3 365,55 Lenkijos zlotų (PLN) (maždaug 755 EUR) ir teisės aktuose nustatytus delspinigių pagal 2013 m. kovo 8 d. įstatymo nuostatas.

- 23 2019 m. gegužės 24 d. sprendimu tas teismas įpareigojo *New Media* sumokėti pagrindinę sumą ir delspinigius, skaičiuojamus nuo 2018 m. balandžio 1 d., remiantis Civilinio kodekso 481 straipsniu, o ne 2013 m. kovo 8 d. įstatymo nuostatomis, nes pareiga mokėti metinį mokestį kyla ne iš „komercinio sandorio“, kaip jis suprantamas pagal šį įstatymą, o iš Nekilnojamojo turto valdymo įstatymo 71 straipsnio ir Civilinio kodekso 238 straipsnio. Tas teismas taip pat konstatavo, kad valstybės išdas nėra 2014 m. gegužės 15 d. sutarties, pagal kurią *New Media* įgijo atitinkamo žemės sklypo ilgalaikio uzufukto teisę, šalis.
- 24 Valstybės išdas šį sprendimą apskundė *Sąd Okręgowy w Opolu* (Opolės apygardos teismas, Lenkija), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teismui. Jis ginčija sprendimo dalį, kuria buvo atmestas jo reikalavimas dėl delspinigių pagal 2013 m. kovo 8 d. įstatymą, ir teigia, kad šis įstatymas taikomas pagrindinėje byloje nagrinėjamam ginčui. Nors ilgalaikis uzufuktas nustatytas Nekilnojamojo turto valdymo įstatyme, iš jo automatiškai kyla sutartiniai valstybės išdo, kaip turto savininko, ir uzufuktoriaus santykiai.
- 25 Taigi, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nuomone, kyla klausimas, ar, vėluojant sumokėti mokestį už ilgalaikį uzufuktą, valstybės išdas turi teisę reikalauti delspinigių pagal 2013 m. kovo 8 d. įstatymą, kuriuo į Lenkijos teisę perkelta Direktyva 2011/7, ar pagal Civilinio kodekso nuostatas.
- 26 Tas teismas pirmiausia abejoja, ar žemės sklypo perdavimas pagal ilgalaikio uzufukto teisę atitinka sąvokas „prekių tiekimas“ arba „paslaugų teikimas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą, ir ar sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, gali apimti metinį mokestį, mokamą kaip atlyginimas už šį uzufuktą.
- 27 Be to, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar šis metinis mokestis reiškia „įmonės“ ir „viešosios valdžios institucijos“ tarpusavio sandorį, taigi yra „komercinis sandoris“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą. Kadangi *New Media* įgijo ilgalaikį uzufuktą ne iš valstybės išdo, o iš trečiojo asmens, kuriam valstybės išdas pirma šį uzufuktą perleido, tas teismas visų pirma klausia, ar sąvoka „komercinis sandoris“ apima tik šį pirminį perleidimą, kurio šalis buvo valstybės išdas, ar laikytina, kad *New Media* perėmė savo kontrahento teises ir pareigas, todėl jai taikomos pirminio perleidimo tarp šio kontrahento ir valstybės išdo pasekmės.
- 28 Galiausiai, jeigu sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą, taikoma nagrinėjamai situacijai, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar šis komercinis sandoris patenka į šios direktyvos, perkeltos į Lenkijos teisę 2013 m. kovo 8 d. įstatymu, taikymo sritį laiko atžvilgiu. Tas teismas pažymi, kad Lenkijos teisės aktų leidėjas pasinaudojo Direktyva 2011/7 jam suteikta galimybe ir į 2013 m. kovo 8 d. įstatymo taikymo sritį neįtraukė iki 2013 m. kovo 16 d. sudarytų sutarčių. Pagrindinėje byloje, kadangi ilgalaikis uzufuktas iš pradžių buvo perleistas 1990 m. gruodžio 5 d., Direktyva 2011/7 taikoma tik 2014 m. gegužės 15 d. atliktam šio uzufukto perdavimui *New Media*.

29 Šiomis aplinkybėmis *Sąd Okręgowy w Opolu* (Opolės apygardos teismas) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

- „1. Ar [Direktyvos 2011/7] 2 straipsnio 1 punktą turi būti aiškinamas taip, kad pagal šią nuostatą draudžiamas toks [2013 m. kovo 8 d. įstatymas] 2 straipsnio ir 4 straipsnio 1 punkto aiškinimas, pagal kurį prekės sąvoka neapima nekilnojamojo turto, o prekės tiekimo sąvoka neapima nekilnojamojo turto perdavimo naudotis pagal ilgalaikio uzufukto teisę, kaip tai suprantama pagal [Civilinio kodekso] 232 ir paskesnius straipsnius, ir tokie veiksmai taip pat negali būti pripažinti paslaugų teikimu?
2. Jeigu į pirmąjį klausimą būtų atsakyta [teigiamai], ar [Direktyvos 2011/7] 2 straipsnio 1 punktą turi būti aiškinamas taip, kad pagal jį draudžiamas toks [Įstatymo dėl nekilnojamojo turto valdymo] 71 ir paskesnių straipsnių ir [Civilinio kodekso] 238 straipsnio aiškinimas, pagal kurį valstybės vykdomas metinio mokesčio už ilgalaikį uzufuktą rinkimas iš ekonominę veiklą vykdančių subjektų, kurie nėra pradiniai subjektai, kurių naudai valstybė buvo nustačiusi ilgalaikio uzufukto teisę ir kurie įgijo šią teisę iš ankstesnių ilgalaikių uzufuktorių, neįeina į komercinio sandorio ir viešosios valdžios institucijos sąvokas, kaip jos suprantamos pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio 1 ir 2 punktus ir 2013 m. kovo 8 d. įstatymo <...> 2 straipsnį ir 4 straipsnio 1 punktą, ir tokia veikla nepatenka į Direktyvos 2011/7 ir šio įstatymo reguliavimo sritį?
3. Jeigu į [pirmąjį ir antrąjį] klausimus būtų atsakyta [teigiamai], ar [Direktyvos 2011/7] 12 straipsnio 4 dalis ir [Direktyvos 2000/35] 6 straipsnio 3 dalies b punktas turi būti suprantami taip, kad pagal šias nuostatas draudžiamas toks 2013 m. kovo 8 d. įstatymo <...> 15 straipsnio ir 2003 m. birželio 12 d. *ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych* (Įstatymas dėl mokėjimų pagal komercinius sandorius terminų) [(Dz. U., Nr. 139, 1323 pozicija, 2003 m.)] 12 straipsnio aiškinimas, pagal kurį minėtos direktyvos ir ją įgyvendinančio įstatymo nuostatų nėra galimybės taikyti sutartims dėl ilgalaikio uzufukto teisės pardavimo esamam ilgalaikiam uzufuktoriui, kuris privalo mokėti metinį mokestį, sudarytoms po 2013 m. balandžio 28 d. ir 2004 m. sausio 1 d., jeigu valstybė pirmą kartą perdavė žemę naudotis pagal ilgalaikio uzufukto teisę kitam subjektui iki 2013 m. balandžio 28 d. ir 2004 m. sausio 1 d.“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl antrojo klausimo

- 30 Antruoju klausimu, kurį reikia nagrinėti pirmiausia, nes jis susijęs su pirmuoju reikalavimu pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą tam, kad sandorį būtų galima pripažinti „komerciniu sandoriu“, kaip tai suprantama pagal šią nuostatą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar ši sąvoka turi būti aiškinama taip, kad ji apima viešosios valdžios institucijos atliekamo mokesčio, mokėtino kaip atlyginimas už ilgalaikį žemės sklypo uzufuktą, rinkimą iš įmonės, kurios kreditorė yra ši viešosios valdžios institucija.
- 31 Reikia priminti, kad pagal Direktyvos 2011/7 1 straipsnio 2 dalį ši direktyva taikoma visiems mokėjimams, kuriais atlyginama už „komercinius sandorius“, ir kad ši sąvoka Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkte apibrėžta kaip „įmonių sandoriai arba įmonių ir viešosios valdžios institucijų sandoriai, kurių pagrindu už atlygį turi būti perduotos prekės arba suteiktos paslaugos“. Pastaroji nuostata turi būti siejama su šios direktyvos

8 ir 9 konstatuojamosiomis dalimis, iš kurių, be kita ko, matyti, kad iš esmės ši direktyva skirta taikyti visiems mokėjimams, kurie yra atlygis pagal komercinius sandorius, įskaitant tuos, kurie vykdomi tarp privačių įmonių, išskyrus sandorius, sudarytus su vartotojais, ir kitų rūšių mokėjimus (2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *RL (Kovos su pavėluotu mokėjimu direktyva)*, C-199/19, EU:C:2020:548, 22 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 32 Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkte nustatyti du reikalavimai, kad sandoris būtų laikomas „komerciniu sandoriu“, kaip ši sąvoka suprantama pagal šią nuostatą, taigi patektų į šios direktyvos taikymo sritį, kaip apibrėžta jos 1 straipsnio 2 dalyje. Pirma, toks sandoris turi būti vykdomas tarp įmonių arba tarp įmonių ir viešosios valdžios institucijų. Antra, pagal jį turi būti tiekiamos prekės arba teikiamos paslaugos už atlygį (2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *RL (Kovos su pavėluotu mokėjimu direktyva)*, C-199/19, EU:C:2020:548, 24 punktas).
- 33 Dėl pirmojo iš šių reikalavimų, su kuriuo susijęs šis prejudicinis klausimas, Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 2 punkte sąvoka „viešosios valdžios institucija“ apibūdinta kaip „perkančioji organizacija, kaip apibrėžta [Direktyvos 2004/17] 2 straipsnio 1 dalies a punkte ir [Direktyvos 2004/18] 1 straipsnio 9 dalyje, neatsižvelgiant į sutarties dalyką ar vertę“. Kaip matyti iš Direktyvos 2011/7 14 konstatuojamosios dalies, ši apibrėžtis buvo priimta siekiant Sąjungos teisės aktų nuoseklumo.
- 34 Remiantis šiomis direktyvų 2004/17 ir 2004/18 nuostatomis, perkančiosios organizacijos – tai „valstybės, regionų ar vietos valdžios institucijos, įstaigos, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, [ir] tų institucijų ir (arba) įstaigų, kurių veiklą reglamentuoja viešoji teisė, asociacijos“.
- 35 Sąvoka „valstybė“ apima visas institucijas, vykdančias įstatymų leidžiamąją, vykdomąją ir teisminę valdžią, ir, kaip ir sąvoka „perkančioji organizacija“, turi būti aiškinama plačiai ir naudojant funkcinį aiškinimo metodą (šiuo klausimu žr. 1998 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Komisija / Belgija*, C-323/96, EU:C:1998:411, 27 ir 28 punktus ir 2017 m. spalio 5 d. Sprendimo *LitSpecMet*, C-567/15, EU:C:2017:736, 31 punktą ir nurodytą jurisprudenciją).
- 36 Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkte vartojama sąvoka „įmonė“ apibrėžta šios direktyvos 2 straipsnio 3 punkte kaip „organizacija, išskyrus viešosios valdžios instituciją, vykdanči savo nepriklausomą ekonominę ar profesinę veiklą, net jeigu tą veiklą vykdo vienas asmuo“. Pagal šią apibrėžtį subjektas, kurį apima „viešosios valdžios institucijos“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 2 punktą, vien dėl to negali būti laikomas „įmone“, kaip ji suprantama pagal minėtos direktyvos 2 straipsnio 3 punktą.
- 37 Vis dėlto vien iš Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkto formuluotės negalima nustatyti, ar sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal šią nuostatą, apima sandorį, kuriame viešosios valdžios institucija dalyvauja kaip įmonės kreditorė, taigi, ar jis patenka į šios direktyvos taikymo sritį. Tokiomis aplinkybėmis pagal suformuotą jurisprudenciją reikia atsižvelgti į šios nuostatos kontekstą ir teisės aktą, kuriame ji įtvirtinta, siekiamus tikslus (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Techbau*, C-299/19, EU:C:2020:937, 38 punktą ir 2020 m. liepos 9 d. Sprendimo *RL (Kovos su pavėluotu mokėjimu direktyva)*, C-199/19, EU:C:2020:548, 27 punktą).
- 38 Dėl Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkto konteksto pažymėtina, kad šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta, jog „[v]alstybės narės užtikrina, kad vykdanč komercinius sandorius, kai skolininkas yra viešosios valdžios institucija, kreditorius, pasibaigus 3, 4 arba 6 dalyse nustatytam laikotarpiui, turėtų teisę, nereikalaujant priminimo, gauti teisės aktuose

- nustatytus delspinigius už pavėluotą mokėjimą, jei įvykdomi [a ir b punktuose išdėstyti] reikalavimai“. Vadinasi, šis 4 straipsnis taikomas tik tuo atveju, kai viešosios valdžios institucija yra įmonės skolininkė.
- 39 Taip pat svarbu pabrėžti, kad Direktyvos 2011/7 3 straipsnyje kalbama tik apie įmonių tarpusavio sandorius. Kaip matyti iš šio sprendimo 36 punkto, šioje direktyvoje apibrėžta įmonės sąvoka aiškiai rodo, kad viešosios valdžios institucija, kaip ji suprantama pagal jos 2 straipsnio 2 punktą, negali patekti į šią sąvoką kaip įmonės kreditorė.
- 40 Taigi kartu aiškinant Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 2 ir 3 punktų, 3 straipsnio 1 dalies ir 4 straipsnio 1 dalies nuostatas matyti, kad, kai viešosios valdžios institucija yra įmonės kreditorė, kaip nagrinėjamu atveju, sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal šios direktyvos 2 straipsnio 1 punktą, neapima tokios situacijos.
- 41 Dėl Direktyva 2011/7 siekiamų tikslų pažymėtina, kad šios direktyvos, kaip valstybių narių teisės aktų derinimo priemonės, tikslas pagal jos 1 straipsnio 1 dalį yra „kovoti su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, siekiant užtikrinti tinkamą vidaus rinkos veikimą ir taip didinti įmonių, visų pirma MVĮ, konkurencingumą“. Šiuo atžvilgiu direktyvos preambulės 3 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad pavėluotas mokėjimas turi neigiamą poveikį tų įmonių likvidumui, konkurencingumui ir pelningumui.
- 42 Kita vertus, kaip matyti iš Direktyvos 2011/7 23 konstatuojamosios dalies, paprastai viešosios valdžios institucijų pajamų srautai saugesni, lengviau prognozuojami ir tolydesni nei įmonių, ir viešosios valdžios institucijos gali gauti finansavimą palankesniais sąlygomis nei įmonės. Be to, viešosios valdžios institucijos mažiau nei įmonės priklauso nuo stabilių komercinių ryšių, būtinų jų tikslams pasiekti. Įmonės savo ruožtu gali patirti nepagrįstų išlaidų dėl ilgų viešosios valdžios institucijų mokėjimo už prekes ir paslaugas laikotarpių.
- 43 Atsižvelgdamas į šiuos viešosios valdžios institucijų ir įmonių (visų pirma MVĮ) skirtumus ir į tai, kad, kaip pažymėta Direktyvos 2011/7 9 konstatuojamojoje dalyje, viešosios valdžios institucijos tvarko didelę dalį įmonėms skirtų mokėjimų, Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kad Direktyvos 2011/7 4 straipsnyje tikslinga nustatyti nuostatas, taikytinas išimtinai įmonėms, kurių skolininkės yra viešosios valdžios institucijos (prekių tiekimo ar paslaugų teikimo pagrindu), ir netaikytinas viešosios valdžios institucijoms kaip įmonių kreditorėms.
- 44 Taigi iš Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punkto, siejamo su jo kontekstu ir šia direktyva siekiamais tikslais, matyti, kad, kai įmonė yra skolinga tam tikrą pinigų sumą viešosios valdžios institucijai, kaip ji suprantama pagal šio straipsnio 2 punktą, šių dviejų subjektų tarpusavio santykiai nelaikomi „komerciniu sandoriu“, kaip ši sąvoka suprantama pagal šią nuostatą, todėl jie nepatenka į minėtos direktyvos taikymo sritį.
- 45 Nagrinėjamu atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad ginčas pagrindinėje byloje kilo dėl to, kad tiek *New Media*, kuri yra „įmonė“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 3 punktą, tiek asmuo, kuris jai perleido žemės sklypo ilgalaikį uzufuktą, valstybės išdui laiku nesumokėjo metinio mokesčio už šį uzufuktą.
- 46 Vis dėlto, kadangi *New Media* yra skolinga pinigų sumas valstybės išdui, laikomam „viešosios valdžios institucija“, kaip suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 2 punktą, ir šios sumos yra atlyginimas už minėtą uzufuktą, pirmasis reikalavimas, kad sandorį būtų galima pripažinti „komerciniu sandoriu“, kaip suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą

ir kaip tai išaiškinta šio sprendimo 44 punkte, nėra įvykdytas. Tokiomis aplinkybėmis valstybės išdas neturi teisės į teisės aktuose numatytus delspinigius už pavėluotą mokėjimą pagal šios direktyvos 4 straipsnio 1 dalį.

- 47 Atsižvelgiant į visa, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal Direktyvos 2011/7 2 straipsnio 1 punktą, turi būti aiškinama kaip neapimanti viešosios valdžios institucijos atliekamo mokesčio, mokėtino kaip atlyginimas už ilgalaikį žemės sklypo uzufuktą, rinkimo iš įmonės, kurios kreditorė yra ši viešosios valdžios institucija.

Dėl pirmojo ir trečiojo klausimų

- 48 Atsižvelgiant į atsakymą, pateiktą į antrąjį klausimą, nereikia atsakyti į pirmąjį ir trečiąjį klausimus.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 49 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (devintoji kolegija) nusprendžia:

Sąvoka „komercinis sandoris“, kaip ji suprantama pagal 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2011/7/ES dėl kovos su pavėluotu mokėjimu, atliekamu pagal komercinius sandorius, 2 straipsnio 1 punktą, turi būti aiškinama taip, kad ji neapima viešosios valdžios institucijos atliekamo mokesčio, mokėtino kaip atlyginimas už ilgalaikį žemės sklypo uzufuktą, rinkimo iš įmonės, kurios kreditorė yra ši viešosios valdžios institucija.

Parašai.